Autor Guste Santini
Četvrtak, 13 Prosinac 2001 22:54

Završen je velik «posao» može se mirno odahnuti. Zatupnici i njihove stranke učinile su što su mogle učiniti u uvjetima stranačke i koalicijske discipline. Svi su zapravo nezadovoljni iako se to ne iskazuje na adekvatan način. Vlada ima inventuru problema i materijalnu osnovicu s kojom će iste rješavati. U svakom slučaju valja vlasti poželiti uspjeh da u svojim nakanama uspije.

Ipak, valja reći, iako proračun ne zadovoljava zakonom utvrđene potrebe (o stvarnim potrebama danas uopće nije moguće govoriti) u narednoj godini, što znači da će ih biti teško održati u proračunskim okvirima, on je isuviše velik u odnosu na materijalne mogućnosti zemlje. Prema tome, s jedne strane predviđena sredstva su nedostatna, i, s druge strane, imamo isuviše veliku poreznu presiju. Proračuni na lokalnom nivou će cjelokupnu stvar dodatno komplicirati što će naše fiskalne tokove dodatno «zamutiti» i bogatije gradove i općine učiniti još bogatijima a siromašne još siromašnijima.

Relacija: socijalna – ekonomska – fiskalna funkcija očito su tako komponirane da se minimizira fiskalna funkcija koja bi morala, da nije porezno opterećenje isuviše visoko, biti u funkciji dinamiziranja privredne aktivnosti. Ovo istovremeno znači da su mogućnosti za rješavanje nagomilanih problema na socijalnom planu manje nego što se to može u ovom trenutku iz usvojenog proračuna isčitati. Navedeno pokazuje da niti jedna od pretpostavljenih funkcija proračuna nije zadovoljena i on je ipak u svojoj osnovi na liniji «ne talasaj!».

Da li se je moglo više učiniti. Teško je reći. Naime, proračun se donosi tokom cjele godine a finalni dio posla je njegovo formalno donošenje u prosincu. Za jasniju ocjenu nedostaju vrlo relevantni pokazatelji. Svakako, na prvom mjestu, valja ukazati na nepoznanicu koja se zove dijagnoza podsistema društvenog sistema koji se odnosi na probleme vezane uz stanje i mogućnosti glede općih i zajedničkih potreba. I to ne kao tok već i kao dijagnoza stanja. Upravo iz tog razloga je moguće očekivati dodatno usložnjavanje svekolikih odnosa u procesu društvene reprodukcije. Na ovim stranicama, kao što znaju uporni čitaoci, o tim problemima je bilo više puta govora.

Na drugom mjestu bih stavio nedefiniranost kriterija i standarda te njihovo javno prihvaćanje od građana Hrvatske. Poneki «rezovi» idu teško i nije jasno da li je to dio selektivne poltike prema uživaocima prava ili dio sustavnih izmjena kako bi se «sredile» javne financije. U svakom slučaju reforma rashodne strane proračuna bi trebala biti rezultat dugoročnog planiranja i jasnog definiranja kriterijalnih funkcija. Koliko mi je poznato to do sada nije učinjeno.

Nabrajanja bi mogla ići u beskonačnost i konačno bi se moralo utvrditi: HRVATSKA JE SIROMAŠNA ZEMLJA I MNOGI OBLICI SADAŠNJE POTROŠNJE NISU PRIMJERENI NAŠEM MATERIJALNOM STANJU. Izneseno nitko neće javno izreći jer bi tada trebalo postaviti mnoga pitanja koja i sam na ovim stranicma postavljam. Na njih bi valjalo dati odgovore i tada se cjela priča «ruši» i dobija druge dimenzije.

Susjedna Slovenija ubrzano kreće u krug razvijenih zemalja iako joj resursi nisu ni izdaleka tako obilni kao što je to slučaj u Hrvatskoj. Ipak oni znaju što hoće a što neće. Oni koji znaju što hoće prije ili kasnije to i dobijaju. Hrvatska će nastavi li svoj put ovom «utabanom» stazom završiti u društvu nerazvijenih. Svjetske institucije nam ne mogu biti alibi one nisu postavljale vlast i neće

snositi odgovornost za buduće eventualne lomove. Primjer Argentine ma koliko bio dalek ipak upozorava da barijera nerazvijenosti se ne probija Antiinflacijskim programom i fiksnim tečajem. Priča je monogo složenija. Da je jednostavno probiti barijeru nerazvijenosti ne bi bilo nerazvijenih. Na žalost njihov broj se povećava. Moguće je ustvrditi da globalizacija povećava indeks bogatstva što znači manje još bogatijih i više još siromašnijih. Izlaz je poznat: Koncepcija i Strategija razvoja. I to je to!